

Sammen med den Fremstilling, jeg gav deraf. Maaſke vil man ſige, at Stiftelserne have tilſneget ſig deres Eiendomme; det maa i alt Fald være Meningen, hvis det høitærede Medlem vedkjender ſig, hvad han før udtalte. Det er allerede tidligere ſagt, at Stiftelsernes Midler, som hidrørende fra den abſolute Konge, ogſaa maa kunne fordrres tilbagegivne af ham eller af Statsmagten; men derimod tror jeg ikke, det før er blevet ſagt, at Midlerne ere bleve underfundigt fraſkiftede den abſolute Konge. Det ſkridt, ſom man her fra en vis Side paataenker at gjøre, vil være det første ſkridt paa en lang Vej; thi hvorfor ikke, under Paaberaabelſe af de ſamme Beſtemmelſer i Kongeloven, ſom paaberaabes her, inddrage i Statskaſſen en Mangfoldighed af Godſer, der til forſkjellige Lieder ere bleve bortſkjænkede af de abſolute Konger? Vil man en ſaadan Fortolkning af Kongeloven ſom den, det ærede Medlem vil, maa man aabenbart ogſaa være berettiget til at gjøre den gjældende med Hensyn til en Mængde Eiendomme, ſom findes i privat Beſiddelſe. — Jeg ſkal derefter tillade mig at fremdrage, hvad der blev ſagt af det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds. Jeg erindrer ikke nøiagtigt hans Udtryk, men jeg tror ikke, jeg tager meget feil, naar jeg ſiger, at de ſaldt omtrent, ſom jeg nu ſkal udtale. Han fremhævede en Del af de til Spørgsmaalet henhørende Aktſtykker og da navnlig en Paſſus i et af dem, hvori det hedder, at ſaadanne Verdier, ſom ere frembragte ved Underſaatternes Sved, ogſaa tilhøre Underſaatterne, og at det derfor vilde være urigtigt at ſtemme ſig imod berettigede Fordringer, hvor man ſtod overfor ſaadanne forældede Inſtitutioner. Hvad der var fremkommet ved Underſaatternes Sved, mente det ærede Medlem ogſaa burde tilfalde diſſe Underſaatter, men iøvrigt indlod det ærede Medlem ſig ikke paa Spørgsmaalet om diſſe Stiftelſers Eiendomsret, eller om det, ſom i Overensſtemmelſe med de dagjældende Love var tilſikret dem. Det ærede Medlem ſkulde nu virkelig i højere Grad, end han maaſke har gjort, gjøre ſig bekendt med de politiffe Strømninger, ſom have gjort ſig gjældende hos os, og ſom vi ved en tidligere Sags Behandling have haft Leilighed til at komme ind paa, thi han vilde da have ſet, at den Argumentation, den Beviſførelſe, han gjør gjældende mod diſſe Stiftelſer, netop er den ſelſamme, der fra ſocialiſtiſk Side anføres for at godtgjøre, at Gaardmandene ſlet ingen Ret have til at beſidde den Jord, hvoraf de før Liden nyde godt. Det er akkurat den ſamme Tale om det Urigtige i at ſtemme ſig mod berettigede Fordringer og om, at den vedkommende Eier af Gaarden ikke bør tilægge ſig, hvad der fremkommer ved Husmænds og Tjenſtekarles Sved, men at Retfærdigheden kræver, at den forældede Eiendomsinſtitution hæves, og en ny Fordeling finder Sted, hvorefter Tjenſtekarlen og Husmanden i langt højere Grad end

nu kunne faae Del i det Udbytte, ſom den Bedrift, der føres ved Samvirken af Eieren og de Perſoner, ſom ere i hans Tjeneste, kaſter af ſig. Det ſiges nu imidlertid, at Maaden, hvorpaa man ſkal træde op imod diſſe fordærvelige Eiendomme, netop er at indbefomme dem paa et Punkt om dette og ikke at bryde ſig om Sigt ſom Eiendomsret. Her maa man — mener man fremdeles — have Ret til at ſige: Diſſe Midler maa man kunne betragte og behandle ſom Statens Midler, og man bør ikke, ſom man har udtrykt ſig, ſtemme ſig imod Lidens berettigede Fordringer i et Spørgsmaal ſom dette. Det er netop Grundforſkjellen mellem min Opfattelſe og det ærede Medlems Opfattelſe, thi jeg tror netop, at man, naar man ſlipper det nedarvede, i Lovgivningingen faſtſlaæde Begreb om Eiendomsret, er ude paa det vilde Hav og ikke kan afværge Konſekventerne. Det er da lige ſaa berettiget at ſige, at Gaardmanden ſkal afgive ſin Jord til Husmanden, thi ſaa snart man kommer bort fra Beſtemmelſen i Grundlovens § 82 om Eiendommens Ukrænkelighed — i den Henseende er der ikke nogen Tvivl om, at en juridiſk Perſon, en Stiftelſe, har fuldkommen ligesaa god Eiendomsret til, hvad den beſidder, ſom en privat Perſon — er det ligesaa umuligt at afviſe Berettigelſen af en Argumentation ſom den, der er fremført fra Socialiſternes Side, ſom af den, jeg nys har haft Leilighed til at omtale. Navnlig forſtaar jeg ikke, hvorledes man kan ſige, at det er henſigtsmæſſigt at bemægtige ſig offentlige Stiftelſers Eiendom, eller blandt Statens Midler at overføre Noget, der hidtil har været under privat Naadighed. Naar man har givet dette Exempel, kan man være ſikker paa, at det vil blive optaget; det vilde forekomme mig høiſt beſynderligt, om det ikke ſkulde blive fulgt af Andre. Derſom der er Noget, ſom ſtaar faſt i det politiffe Liv, er det dette, at det, naar Løſenet først er givet, naar der først er et Precedents tilſtede — jeg er her nødsaget til at bruge et fremmed Ord, fordi det danſke Sprog ikke har noget tilſvarende Ord — er langt lettere at forſætte paa denne Vej.

Formanden: Folkethingsmanden for Aarhus Amts 1ſte Valgkreds har Ordet for en kort perſonlig Bemærkning.

Winther: Det er kun i Anledning af den Maade, hvorpaa det ærede Medlem har miſforſtaet mine Udtalelſer, at jeg vil gjøre en Bemærkning. Det ærede Medlem har ikke ret hørt, af hvad Grund jeg anførte Kongelovens Art. 26. Jeg anførte den kun ſom Beviſ for, at det i ſelve Kongeloven var antydet, at Gaver af Konger ikke havde Gylldighed ud over deres Levetid. Der var endog Tilfælde, hvori Kongens Eftermand var pligtig til at kræve dem tilbage. Jeg har aldeles ikke anvendt dette paa det her omtalte Tilfælde.